

19 april 2020 - 10.00 uur

PG de Hoeksteen, Schoonhoven

Ds. Agnes Gooijer-Snel

Lucas 24: 13-35

Gemeente van Christus,

Wat een prachtig verhaal is dat toch, het verhaal dat zojuist voor ons gelezen werd! Lucas vertelt het ons met veel gevoel en oog voor detail. Hij schildert ons een herkenbaar tafereel van twee mannen - of waren het toch een man en een vrouw? - die een wandeltocht maken. Ze lopen van Jeruzalem naar Emmaüs, een dorpje elf of twaalf kilometer verderop.

Hij vertelt hoe ze onderweg in gesprek zijn met elkaar, en met die wonderlijke vreemdeling die zich bij hen voegt. Hij beschrijft wat die ontmoeting met hen doet. Hoe ze ervaren dat er langzaam maar zeker weer wat leven in hun ziel komt. Zwaarte maakt plaats voor lichtheid, wanhoop voor hoop, en dood voor nieuw leven.

Het is een verhaal vol mysterie en dynamiek. Een verhaal waar je makkelijk in mee genomen wordt.

Laten we er eens wat nauwkeurig naar kijken.

De hoofdpersonen in het verhaal zijn twee volgelingen van Jezus. Zoals gezegd is het niet duidelijk of het om twee mannen gaat, of om een man en een vrouw, een echtpaar wellicht. We treffen hen aan op de eerste Paasmorgen. Maar er is bij hen geen sprake van vreugde, maar van teleurstelling en ontredde. We lezen dat ze somber gestemd zijn, dat ze zich verward voelen, en dat hun hoop vervlogen is.

Dat alles bij elkaar maakt dat ze hier nu lopen. Ze hielden het voor gezien in Jeruzalem, want wat hadden ze daar nu nog te zoeken? Jezus was dood en begraven, en daarmee was ook de blijde hoop waarin ze geleefd had de grond in geboord. Ze hadden besloten om naar huis te gaan. Twee a drie uur lopen was het naar hun woonplaats Emmaüs. Wandelen was in hun situatie niet zo'n verkeerde bezigheid. Misschien hoopten ze wel dat de tocht hen zou helpen om de boel weer een beetje op een rijtje te krijgen. Als dat zo is, dan werd die hoop beslist bewaarheid, en hoe!

Terwijl ze met elkaar in gesprek zijn voegt zich een vreemdeling bij hen. Wij weten dat dat Jezus is, maar dat weten zij niet. *Hun blik werd vertroebeld* staat er in de NBV. *Hun ogen waren bevangen* vertaalt de vertaling van het NBG. Ook de Naardense bijbel spreekt daarover. Hun blik was niet helder, ze hadden geen vrij zicht, nee, hun ogen waren troebel, hun blik was bevangen. Ze waren gevangen, opgesloten in hun teleurstelling, wanhoop en verdriet. Misschien herken je er iets in.

Jezus vraagt er naar, geïnteresseerd: *Waar loopt u toch over te praten?*

Dat is typisch onze Heer. Hij is de herder, de hoeder van onze ziel. Hij is benieuwd hoe het met ons gaat. Hij vraagt ons ernaar. Hij nodigt ons uit om dat in gebed met hem te delen. We begonnen de dienst met psalm 81. *Open wijd je mond, ik zal hem vullen* staat er in de onberijmde versie. Ik vat die woorden op als een uitnodiging om God te laten weten waar je leegte en gemis ervaart in je leven. We vallen hem niet lastig als we hem daarover vertellen. Op diverse plaatsen in de Bijbel worden we

uitgenodigd om hem deelgenoot te maken van onze zielenroerselen. Hij is erin geïnteresseerd. Zoals Jezus geïnteresseerd is de gedachten en gevoelens van Kleopas en zijn compagnon.

Jezus belangstellende vraag levert niet direct een dankbare reactie op. Een beetje sneerderig antwoordt Kleopas hem: *Bent u dan de enige vreemdeling in Jeruzalem die niet weet wat daar deze dagen gebeurd is?* Jezus laat zich echter niet afschrikken door deze wat botte reactie, maar vraagt kalm door: *Wat dan?*

En dan komt het hele verhaal eruit rollen. Over Jezus, van wie ze zo onder de indruk waren geraakt, van wie ze zulke hoge verwachtingen hadden gehad. Ze hadden gedacht dat hij Israël zou verlossen van de Romeinse overheersing, maar daar was allemaal niks van terecht gekomen. Hij was opgepakt, ter dood veroordeeld, en gestorven aan een kruis. Wat een afschuwelijk en tragisch einde. Dat er nu zo een eind moest komen aan het leven van deze veelbelovende jongeman! Ze waren er kapot van.

Ik denk dat hier een punt van herkenning ligt voor ons. Want ik vermoed dat wij allemaal wel eens ernstig teleurgesteld zijn in iets of iemand. Er zijn voorbeelden genoeg te geven.

Je verliest een geliefde.

Een vriendschap die veel voor je betekent loopt stuk.

Je huwelijk is niet geworden wat je ervan hoopte.

Je lichaam laat het afweten.

Het lukt je maar niet om de ouder te zijn die je wilt zijn.

Je vindt je draai niet in je werk.

De persoon van wie je zulke hoge verwachtingen had, stelt je teleur.

Of misschien stelt God je wel teleur. Misschien is hij wel niet wie je wilt dat hij is. Misschien doet hij niet wat je wilt dat hij doet.

Tja, wat doe je dan? Hoe ga je om met de teleurstelling, de pijn en het verdriet die al deze dingen kunnen veroorzaken?

Ik hoop dat er mensen zijn bij wie je terecht kunt. Mensen die door hun luisterend oor, hun medeleven, hun praktische hulp en gebed je weg wat kunnen verlichten. Ik hoop dat we als gemeente er op die manier voor elkaar kunnen zijn.

En ik hoop ook dat je God deelgenoot maakt van je pijn, van je verdriet, van je wanhoop, en van je ontredde. Dat je je welkom weet bij hem. Dat je je uitgenodigd voelt om je hart bij hem te luchten. Jezus vraagt aan Kleopas mogen we ook opvatten als een vraag aan ons: *Wat is het toch dat je zo bezig houdt? Vertel het me!*

Wat ik bijzonder vind aan onze geschiedenis is dat we lezen dat Jezus alle tijd voor deze mensen neemt. Hij loopt de hele weg met ze mee. Tot aan Emmaüs, totdat de avond valt, is hij er. En ook daarna. Als ze hem smeken om te blijven eten, omdat ze hem nog niet kunnen missen, dan doet hij dat. Geen spoortje van haast. Hij neemt geduldig de tijd voor ze. Alle tijd die maar nodig is.

Er was tijd nodig, want Kleopas was nog niet uitverteld. Hij vertelt Jezus over de vrouwen die hen vanochtend zo hadden laten schrikken, en in verwarring hadden gebracht. Jezus lichaam was verdwenen zeiden ze. En in plaats daarvan waren er engelen geweest die hadden gezegd dat hij leeft. Een paar van hen hadden het gecontroleerd, en inderdaad, het graf was leeg. Maar van Jezus was geen spoor te bekennen geweest.

Op dat moment onderbreekt Jezus Kleopas: *Hebben jullie dan zo weinig verstand en zijn jullie zo traag van begrip dat jullie niet geloven in alles wat de profeten gezegd hebben?*

Zo, dat is een stevige reactie! Tot nu toe gedroeg Jezus zich heel mild, invoelend en pastoraal. Hij nodigde ze uit om te vertellen, hij luisterde, hij vroeg door, en luisterde nogmaals. Maar nu verricht hij plotseling een enorm stevige interventie. Hij verwijt ze hun gebrek aan kennis van de Schrift en hun ongeloof. Ze hadden toch kunnen weten dat de Messias al dat lijden moest ondergaan?!

Hij had zijn leerlingen er vaak over verteld. Hij zou veel moeten lijden. Hij zou verworpen worden door de hogepriesters en de schriftgeleerden, en hij zou worden gedood. Maar op de derde dag zou hij worden opgewekt. Toch was die boodschap blijkbaar niet overgekomen. De woorden hadden niet beklifd. Want de beide reizigers gaven er op geen enkele wijze blijk van dat ze er rekening mee hielden dat Jezus dood niet het einde was.

Wat moet dat pijnlijk zijn geweest voor Jezus, de vergeetachtigheid, en het ongeloof van beide leerlingen. Daar zien we iets van terug in zijn pittige reactie. Maar die reactie is tegelijkertijd ook ontzettend barmhartig, want hun traagheid en onbegrip maken niet dat Jezus afstand van hen neemt. Nee, ze zijn voor hem juist reden om nog langer met ze op te lopen. Hij neemt de rol van leraar op zich, en legt ze nogmaals geduldig uit wat er in de Schrift over hem geschreven is. Indrukwekkend vind ik, het geduld en de liefde die daaruit spreken.

En dan arriveren ze in Emmaüs. Jezus doet alsof hij verder wil reizen. Kleopas en zijn compagnon schrikken van de gedachte dat ze nu al afscheid moeten nemen van hem. *Blijf bij ons!* smeken ze hem, *want het is bijna avond en de dag loopt ten einde.*

Waar kennen we die woorden toch van? Luther nam ze op in zijn bekende avondgebed: *Heer, blijf bij ons, want het is avond en de nacht zal komen.* We zullen het straks bidden.

De vreemdeling was hun lief en dierbaar geworden. Ze waren geraakt door zijn houding en zijn woorden. Zijn aanwezigheid had hen zo goed gedaan. Ze konden hem nog niet missen.

Jezus blijft. Hij laat hen niet alleen. Hij gaat met hen aan tafel. Liefdevol en vanzelfsprekend pakt hij het brood, spreekt een zegengebed uit, breekt het, en deelt het uit. Zoals hij dat zijn hele leven heeft gedaan. Zegenen, breken, delen, alles wat hij had.

De ogen van de leerlingen gaan open. Dit kan er maar één zijn, dit is de Heer! Hij is opgestaan, hij leeft! En op het zelfde ogenblik wordt hij onttrokken aan hun blik.

Waarom? Ik zou het niet weten. Gods verborgenheid is en blijft een mysterie. Ik denk dat we die vraag tot onze dood of Jezus wederkomst zullen houden. Naar het antwoord erop kunnen we alleen maar gissen.

Soms denk ik dat het te maken heeft met zijn onbegrijpelijke vertrouwen in ons. Met zijn wens om ons op eigen benen te leren staan. En dat hij om die reden precies zo veel van zichzelf laat zien, als dat we nodig hebben om de volgende stap te zetten in het leven. Zoals een leerkracht of ouder een kind op weg helpt, en zich vervolgens terugtrekt, met de aanmoedigende woorden: *probeer het nu zelf maar!*

Hoe het ook zij, beide leerlingen waren door Jezus op weg geholpen. De haard van zijn aanwezigheid had in hun hart een vreugdevuur ontstoken. Ze konden weer verder. Ze besluiten nog diezelfde

avond terug te keren naar de plek waar ze thuis horen: de kring van de apostelen en de overige volgelingen van Jezus in Jeruzalem.

Hadden ze een bijzondere opdracht gekregen? Had de Heer zich met het oog op de kring in Jeruzalem aan deze twee leerlingen geopenbaard? Nee, in Jeruzalem waren ze inmiddels ook al op de hoogte dat de Heer was opgewekt. Daar maak ik uit op dat het Jezus werkelijk om deze twee leerlingen te doen was. Hij was om hun bestaan bewogen. Hij gunde het hun dat hun hoop zou herleven, en dat ze zouden kunnen geloven dat hij werkelijk uit de dood was opgewekt. Daarvoor had hij zich die middag de benen uit het lijf gelopen. Daarvoor had hij zijn beste beentje voor gezet, om ze daarvan te overtuigen.

Ik hoop dat deze mooie geschiedenis met deze hartverwarmende ontknoping ook ons geraakt heeft, en dat er ook in ons hart een vlammetje brandt. Een vlammetje, of misschien zelfs wel een vuur, van geloof, hoop en liefde.

Jezus leeft, hij is waarlijk opgestaan! En daarom zal de toekomst van ons en de wereld vol van hoop zijn. God zij dank!

Amen.